

SPIS TREŚCI

Wstęp	11
-----------------	----

OKRES REPUBLIKAŃSKI

Rozdział I

Epoka archaiczna. Rzym od swego założenia do zwycięstwa nad Kartaginą (753-241)

A. Obraz historyczno-polityczny.	19
B. Załączki piśmiennictwa historycznego w Rzymie.	21
<i>Annales mwcimi</i> i inne formy utrwalania pamięci historycznej.	21

Rozdział II

Epoka rozkwitu republiki (240-80)

A. Charakterystyka ogólna.	26
B. Annalistyka rzymska w greckiej szacie, czyli annalistyka starsza.	28
1. Testament historiografii greckiej i ogólne cechy dziejopisarstwa rzymskiego.	28
2. Kwintus Fabiusz Piktora — Q. Fabius Pictor.	33
3. Lucjusz Cyncjusz Alimentus — L. Cincius Alimentus.	36
4. Gajusz Acyliusz — C. Acilius.	36
5. Aulus Postumius Albinus — A. Postumius Albinus.	37
6. Publiusz Korneliusz Scypion — P. Cornelius Scipio.	38
C. Przełom w historiografii. Marek Porcjusz Katon Starszy — M. Porcius Cato Maior.	39
1. Życie i osobowość.	39
2. Działalność literacka.	40
3. <i>Origines</i> — <i>Początki</i>	41
D. Annalistyka średnia.	46
1. Lucjusz Kasjusz Hemina — L. Cassius Hemina.	46
2. Kwintus Fabiusz Maksymus Serwilius — Q. Fabius Maximus Servilianus.	48
3. Lucjusz Kalpurniusz Pizon Frugi — L. Calpurnius Piso Frugi.	48
4. Gajusz Fannius — C. Fannius.	50
5. Gajusz Semproniusz Tuditanus — C. Sempronius Tuditanus.	51
6. Gnejusz Gellius — Cn. Gellius.	52
~ Wennoniusz (Venonius) i inni annaliści.	54
r Monografia historyczna. Lucjusz Celiusz Antypater — L. Coelius Antipater.	54
r Historia współczesna. Semproniusz Asellion — Sempronius Asellio.	57
v t Autobiografia — Pamiętnikarstwo.	59
1. Uwagi ogólne.	59
2. Marek Emiliusz Skaurus — M. Aemilius Scaurus.	61
' Publiusz Rutyliusz Rufus — P. Rutilius Rufus.	62
-i Kwintus Lutatjusz Katulus — Q. Lutatius Catulus.	63
5 Lucjusz Korneliusz Sulla Feliks — L. Cornelius Sulla Felix.	64

H. Annalistyka młodsza	66
1. Kwintus Klaudiusz Kwadrigariusz — Q. Claudius Quadrigarius	66
2. Waleriusz Antias — Valerius Antias	68
3. Gajusz Licyniusz Macer — C. Licinius Macer	70
4. Lucjusz Korneliusz Syzenna — L. Cornelius Sisenna	72
5. Lucjusz Eliusz Tubero i jego syn Kwintus — L. Aelius Tubero i Q. Aelius Tubero	74
Podsumowanie historiografii rzymskiej w epoce rozkwitu republiki (240-80)	75

Rozdział III

Epoka cycerońska (80-40)

A. Ogólna charakterystyka epoki	77
B. Historiografia i metodologia historii w pismach Cyceрона	80
C. Gajusz Juliusz Cezar — C. Iulius Caesar. Pamiętnikarstwo historyczne	85
1. Biografia i charakterystyka postaci	85
2. Pamiętniki o wojnie z Galami i wojnie domowej	93
3. Kontynuatorzy Cezara	102
4. Pośmiertne losy dzieł Cezara	104
D. Gajusz Salustiusz Krispus — C. Sallustius Crispus. Monografia historyczna	113
1. Żywot	113
2. Pisma publicystyczne	116
3. Pisma historyczne	119
a. <i>De coniuratione Catilanae</i> — <i>Sprzysiężenie Kąty liny</i>	120
b. <i>Bellum Iugurthinum</i> — <i>Wojna z Jugurtą</i>	123
c. <i>Historiae</i> — <i>Historia</i>	126
4. Koncepcja historiozoficzna	127
5. Technika literacka	131
6. Język i styl	135
7. Salustiusz poprzez wieki	137
E. Biografia rzymska	147
1. Początki biografii	147
2. Publiusz Korneliusz Nepos — P. Cornelius Nepos	149
a. Żywot	150
b. Przegląd twórczości	152
c. <i>De viris illustribus</i> — <i>Żywoty wybitnych mężów</i>	154
d. Znaczenie Neposa i jego losy u potomnych	159
F. Mniej znani historycy epoki cycerońskiej	163

Rozdział IV

Epoka augustowska (40 r. przed Chr. — 20 r. po Chr.)

A. Sytuacja polityczna, społeczna i kulturowa	168
B. Gajusz Azyniusz Pollion — C. Asinius Pollio	171
C. Tytus Liwiusz — Titus Livius. Historia narodu	174
1. Życie i osoba	175
2. <i>Ab Urbe condita</i> libri CXLII — <i>Dzieje od założenia Miasta w 142 księgach</i>	177
a. Tytuł dzieła i czas powstania	177
b. Treść i kompozycja	178
c. Cel dzieła i adresat	180
d. Źródła i wzory	180
e. Koncepcja historiograficzna i historiozoficzna	184
f. Liwiusz jako historyk	189
g. Literacki aspekt <i>Ab Urbe condita</i>	191

h. Język i styl	194
i. Liwiusz u potomnych	196
D. Pompejusz Trogus i Justynus, jego epitomator — Pompeius Trogus i M. Iunianus Iustinus.	
Historia powszechna	208
1. Życie i twórczość Trogusa	209
2. <i>Historiae Philippicae</i>	210
3. <i>Epitoma</i> Justynusa	220
4. Trogus i Justynus u potomnych	223
E. Niezachowane i mniej znane dzieła historiografii augustowskiej	229
1. Annalistyka	230
2. Autobiografia — Pamiętniki	231
3. Monografia historyczna	233
4. Biografia	235

OKRES CESARSKI

Rozdział V

Od Tytusa Liwiusza do Tacyty (I w.).

A. Sytuacja społeczno-polityczna	239
B. Wellejusz Paterkulus — Velleius Paterculus	242
C. Waleriusz Maksymus — Valerius Maximus	252
D. Kwintus Kurcjusz Rufus — Q. Curtius Rufus	258
E. Niezachowane dzieła historiografii rzymskiej z I w. po Chr.	264
1. Annaliści i historycy współcześni	264
2. Pamiętnikarstwo	269
3. Biografistyka	270
4. Historiograficzna refleksja w piśmiennictwie Kwintyliana	271

Rozdział VI

Historiografia w czasach Antoninów (II w.)

A. Obraz Imperium Romanum	273
B. Korneliusz Tacyt — Cornelius Tacitus	275
1. Co wiemy o życiu i karierze Tacyty?	276
2. Uwagi ogólne i chronologia pism Tacyty	279
3. Mniejsze pisma Tacyty	280
a. <i>Nita Agricolae</i> — <i>Żywot Agrykoli</i>	280
b. <i>Germania</i> — Monografia etnograficzna	283
c. <i>Dialogus de oratoribus</i> — <i>Dialog o mówcach</i>	285
4. Wielkie dzieła historyczne Tacyty	288
a. <i>Historiae</i> — <i>Dzieje</i>	288
b. <i>Annales</i> — <i>Roczniki</i>	290
c. Źródła Tacyty do <i>Dziejów</i> i <i>Roczników</i>	292
5. Koncepcja historiograficzna i światopogląd Tacyty	295
6. Obraz społeczeństwa rzymskiego i tzw. ludów barbarzyńskich	300
7. Walory literackie	305
8. Tacyt u potomnych	313
C. Gajusz Swetoniusz Tranquillus — C. Suetonius Tranquillus	325
1. Żywot Swetoniusza	326
2. Przegląd twórczości	329
3. <i>De viris illustribus</i> — <i>O mężach znakomitych</i>	330

4. <i>Vitae duodecim Caesarum</i> — <i>Żywoty dwunastu cesarzy</i>	331
a. Czas powstania, treść i koncepcja biografii	331
b. Walory literackie	333
5. Swetoniusz historyk	335
6. Recepcja	338
D. Lucjusz Anneusz Florus — Lucius Annaeus Florus	342
1. Autor <i>Epitomy</i>	343
2. Dzieło historyczne	344
3. Florus wśród potomnych	352
E. Mniej znane lub niezachowane dzieła historyczne II w. po Chr.	355

Rozdział VII

Historiografia w okresie wielkiego kryzysu państwa (III w.)

A. Ogólna sytuacja polityczna, społeczna i kulturalna w imperium rzymskim	362
B. Lucjusz Mariusz Maksymus — L. Marius Maximus	364
C. Eliusz Juniusz Kordus — Aelius Iunius Cordus	366
D. Inni biografowie	367

Rozdział VIII

Schyłek historiografii rzymskiej (IV-V w.)

A. Imperium rzymskie w IV i V w.	369
B. Kompendia historyczne	375
1. <i>Corpus Aurelianum</i> — <i>Aureliański zbiór zarysów</i>	376
a. <i>Origo gentis Romanae</i> — <i>Początki narodu rzymskiego</i>	376
b. Anonim: <i>De viris illustribus Urbis Romae</i> — <i>Znakomici mężowie miasta Rzymu</i>	379
c. Sekstus Aureliusz Wiktor — Sextus Aurelius Victor	382
d. Pseudo-Aureliusz Wiktor	389
2. Flawiusz Eutropiusz — Flavius Eutropius	390
3. Festus	396
C. <i>Scriptores Historiae Augustae</i> = <i>Historia Augusta</i> — <i>Autorzy żywotów cesarskich</i>	398
1. Tytuł, zawartość i kompozycja	398
2. Autorstwo i czas powstania	399
3. Cel i adresat	401
4. Źródła, wzory i koncepcja historiozoficzna	402
5. Wiarygodność historyczna	406
6. Technika literacka	407
7. Recepcja	410
D. Ammianus Marcellinus — historyk ginącego świata	414
1. Żywot Ammiana Marcellina	414
2. <i>Res gestae</i> — <i>Dzieje rzymskie</i>	420
a. Cel i czas powstania	420
b. Walory literackie	423
c. Koncepcja historiozoficzna i historiograficzna	432
d. Źródła i wartość historyczna	434
3. Wśród potomnych	437
Zakończenie	447
Wypisy z dzieł rzymskich autorów na temat historiografii	450
Tablica chronologiczna	476
Epoki literackie, gatunki historiografii i autorzy	480
Bibliografia ogólna — wybór	484
Indeks osób	489
Indeks rzeczowy	513
Wykaz skrótów	523